

SAYYOHLIK JARAYONLARINI TASHKIL ETISHDA TIZIM ARHITEKTIRASINI YARATISH AXBOROT VA DASTURIY TA'MINOTI

Xoliqova Manzura Qoyirovna

TIQXMMI MTU Buxoro tabiiy resurslarni boshqarish institute “Muxandislik grafikasi va raqamli texnologiyalar” kafedrasida assistenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7311298>

Annotatsiya. Ushbu maqolada sayyohlik jarayonlarini tashkil etishda tizim arxitekturasini yaratish haqida bir qancha yangiliklar keltirib o'tilgan. Shu bilan bir qatorda tizim arxitekturasini uchun axborot va dasturiy ta'minoti haqida alohida to'xtalib o'tilgan. Sayyohlik jarayonlarini tashkil etish va takomillashtirish axborot tizimini yaratishda sayyohlik uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: axborot, ma'lumot, tizim, parametr, turizm, konseptual, tarmoq, jarayon, dizayn, dasturiy ta'minot, server, arxitektura.

СОЗДАНИЕ СИСТЕМНОЙ АРХИТЕКТУРЫ ИНФОРМАЦИОННО-ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ОРГАНИЗАЦИИ ТУРИСТСКИХ ПРОЦЕССОВ

Аннотация. В данной статье представлен ряд новинок по созданию системной архитектуры в организации туристских процессов. Кроме того, информация и программное обеспечение для системной архитектуры обсуждались отдельно. Необходимая информация для туристов предоставляется при создании информационной системы для организации и совершенствования туристских процессов.

Ключевые слова: информация, информация, система, параметр, туризм, концептуальное, сеть, процесс, проектирование, программное обеспечение, сервер, архитектура.

CREATING A SYSTEM ARCHITECTURE OF INFORMATION AND SOFTWARE IN THE ORGANIZATION OF TOURIST PROCESSES

Abstract. This article presents a number of novelties on the creation of a system architecture in the organization of tourism processes. In addition, system architecture information and software were discussed separately. The necessary information for tourists is provided when creating an information system for organizing and improving tourism processes.

Keywords: information, information, system, parameter, tourism, conceptual, network, process, design, software, server, architecture.

KIRISH

Internetda sayyohlik firmalar faoliyatini veb-sahifa yaratish va tarmoqqa joylashtirishdan boshlanadi. Bundan kelib chiqadiki, sayyohlik jarayonlarini tashkil etish uchun zamonaviy axborot tizimi, konseptual model va algoritmlarini ishlab chiqish amalga oshirish bajariladi.

Sayyohlik jarayonlarini takomillashtirish va tashkil etishda qulay interfeys va mijozlar diqqatini iloji boricha o'ziga jalb qilish omillariga katta e'tibor qaratildi. Interfeys dizaynini yaratishda muayyan stildan foydalanish uchun aynan bir xil elementlarni sahifa kodida takrorlanmasligi uchun CSS – Cascading Style Sheets texnologiyasi qo'llanildi.

TADQIQOT MATERIALLARI VA METODOLOGIYASI

ASP texnologiyasi imkoniyatlaridan foydalanib, veb-saytni mukammalroq va turli tajovuzkor kimsalar tomonidan bo'ladigan o'zgartirishlarga yo'l qo'ymaslik uchun ma'lum

choralar qo'llanildi. Ya'ni ASP tilining Session ob'ekti aynan shu maqsadlarni amalga oshirishda yordam beradi.

TADQIQOT NATIJALARI

Demak, sayyohlik jarayonlarini tashkil etish va takomillashtirish axborot tizimini yaratishda sayyohliklar uchun zarur bo'lgan quyidagicha ma'lumotlarni taqdim etish maqsadga muvofiqdir:

- sayyohlik turlar haqida;
- avialiniyalar va avia aloqalar haqida;
- viza hujjatlarini rasmiylashtirish haqida;
- mexmonxonalar haqida;
- mamlakatdagi tarixiy shaharlar va obidalar haqida;
- fotogalereya;
- sayt yoki firma yangiliklari va boshqalar.

Sayyohlik jarayonlarini tashkil etish va takomillashtirish dasturiy ta'minotini yaratishda qo'llaniladigan ASP tilining quyidagi afzalliklarini keltirish mumkin:

- HTML fayllari bilan integratsiya qilish mumkin.
- Alohida kompilyatsiyaga va maxsus dasturiy ta'minot o'rnatishga muhtoj emasligi va ilovalarni oson yaratish mumkin.
- Ob'ektga mo'ljallangan va ActiveX server komponentalaridan foydalanish mumkin.

Bu imkoniyatlar interaktiv biznes ilovalarini yaratish uchun qo'l keladi.

MUHOKAMA

ASP – bu dasturlashtirish tili emas, balki dasturlarni web-saxifalarga ulash imkonini beruvchi ichki texnologiyadir. ASP muvaffaqiyati asosi - bu oddiy skript tili (ViusalBasicScript va JavaScript) va tashqi COM – komponentlarini qo'llash imkoniyatidir. ASP orqali dinamik web-saxifalarni yaratish mumkin va o'zining ob'ektlari bilan ko'p imkoniyatlarga egadir. Qo'shimcha imkoniyatlarga ega bo'lish uchun qo'shimcha komponentalar o'rnatilishi mumkin. ASP ActiveX komponentlaridan foydalanishni xam qo'llab-quvvatlaydi. Buning natijasida ma'lumotlar bazasi va fayl tizimlariga murojaat qilish mumkin bo'ladi. Veb-saytning ma'lumotlar bazasi MySQL yordamida tashkil etiladi.

XULOSA

ASP dan foydalanib dastur tuzishda, yuqorida aytilganidek, VBScript skript tili sintaksisidan foydalaniladi. Bu skript tilda funktsiya yaratish, shartli o'tish operatorlari, sikl operatorlari, turli tipdagi o'zgaruvchilarni qo'llash, oldindan yaratilgan turli tashqi ob'ektlarni ekzemplarini yaratish va qo'llash imkoniyatlari mavjud. Ma'lumotlar bazasiga ulanish va u bilan ishlashda esa ASP texnologiyasi sintaksisidan foydalaniladi. Bunda dastur kodining istalgan joyida `<% ... %>` belgisi orasiga kerakli ASP kodini kiritish mumkin va istalgan paytda yana VBScript kodi davom ettiriladi.

REFERENCES

1. «Elektron tijorat to'g'risida» O'zbekiston Respublikasining qonuni, 29.04.2004 y.
2. «Elektron to'lovlar to'g'risida» O'zbekiston Respublikasi Qonuni, 16.12.2005 y.
3. «Elektron hujjat aylanishi to'g'risida» O'zbekiston Respublikasining qonuni, 29.04.2004 y.
4. Xramsov P.B., Brik S.A., Rusak A.M., Surin A.I. Основы web-технологий. 512 стр. 2003 г.

5. Xolmogorov V.L. Web – masterstva. M.:Piter 2001 g.
6. Konnekut D. Ispolzovanie Internet, 2-ye izdanie. — Kiev: Dialektika, 1997 g.
7. Prinsip elektronogo biznesa / Perevod: Rubsov V., Gracheva M.V. – Izd-vo: Otkrytye sistemy, 2001g.
8. Norchayev A..N. Xalqaro sayyohlik rivojlanishning iqtisodiy o'sishga ta'siri. //Turkiston gazetasi. 14 – sentabr. 2009
9. Norchayev A.N., Eshnazarov M.A. Taraqqiyotning muhim bo'gini. //Turkiston gazetasi. 29 – noyabr. 2006 y
10. Butunjahon Turizm Tashkilotining 2010 - yil turizm sohasi rivojlanishi va uning kelajakdagi prognozi bo'yicha hisoboti. // www.unwto.org, 2010
11. „O'zbekturizm” MKning 2005 – 2012 – yillarda xizmat ko'rsatish va servis sohasini jadal rivojlantirish dasturi
12. Дурович А.Р. Организация туризма – СПб.: «ПИТЕР» 2009.
13. Турковский М. Маркетинг гостиничных услуг. Учебное пособие – М.: «ФиС» 2008.
14. Бутко И.И. и другие. Туристический бизнес: Основы организации – М.: «ФиС» 2008.
15. Биржаков М.В. Введение в туризме. – СПб.: «ПИТЕР» 2008.
16. Уолкер Дж.Р. Введение гостеприимство. Зарубежнкй учебник. – М.: «ЮНИТИ - ДАНА» 2008.
17. Берлоу Дж., Стюарт П. Сервис ориентированный на бренд – новое нокурентное преимущество. –М.: «Олимп-бизнес» 2006.
18. Aliyeva M.T. , Xo'jayev O'.X. Turizm rivojlanishini prognozlash. O'quv qo'llanma. – T.: «TDIU» 2005
19. <http://www.gov.uz> – O'zbekiston hukumatining rasmiy sayti
20. <http://www.stat.uz> – O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi rasmiy sayti
21. <http://www.uzbektourism.uz> - „O'zbekturizm” MK rasmiy sayti
22. <http://www.unwto.uz> – BMTning Butunjahon turizm tashkiloti rasmiy sayti
23. <http://www.worldtravel.com>
24. <http://www.visittoczech.com>